

**SECCIÓ HISTÒRICO-
ARQUEOLÒGICA,**
A CÀRREC DE
SANTIAGO RIERA I TUÈBOLS

El cicle realitzat a l'IEC sobre «Perspectives del segle XXI: recerca i país» ha comptat, durant el curs 2003-2004, amb la participació d'experts sobre el tema i ha estat animat pels debats que s'han esdevingut al final de cada sessió.

Des del nostre punt de vista, cal dir que personal, tot i que hem escoltat el parer dels membres de la Secció Històrico-Arqueològica, els ponents han enfocat la recerca des del punt de vista propi del camp de les ciències (dures o bàsiques, és a dir, experimentals i naturals), de tal manera que la recerca de les ciències socials i humanístiques no ha tingut el protagonisme que esperàvem. I això perquè, òbviamment, aquestes últimes (ciències) presenten trets diferents, al costat d'altres de comuns que les diferencien de les primeres i que nosaltres volem subratllar.

La gran diferència entre les ciències bàsiques o «dures» i les socials i humanístiques és que les segones, a diferència de les altres, no són útils. De fet, però —cal deixar-ho ben clar—, la importància de la història i de l'arqueologia rau no tan sols en el fet que constitueixen, al costat de la llengua, un pilar bàsic de la consciència nacional sinó, també, en què són un element cultural indispensable tant des d'un punt de vista individual com col·lectiu.

D'altra banda, el caràcter universal de les ciències dures no es presenta de manera idèntica en el domini de la història puix, en aquesta, el caràcter social i humà predomina sobre l'abstracta universalitat. Dit d'una altra manera: l'estudi de les lleis de la naturalesa conforma el que nosaltres anomenem ciència mentre que és la concreció de l'activitat humana la que configura la història. Potser és sobrer donar tantes explicacions a un públic culte i docte i, doncs, no insistim més: tanmateix, si ho hem fet és tan sols per palesar que la recerca històrica presenta característiques pròpies que, inevitablement, cal considerar.

És per tot això que la nostra intervenció la dividirem en dues parts: la primera, dedicada a remarcar i a suggerir punts comuns; la segona, en canvi, se centra en les diferències a què ens referiem.

ADVERTIMENTS GENERALS

— La recerca és insuficient i, doncs, cal dedicar-li més diners i recursos.

— Una de les maneres de potenciar la recerca és la de reduir la docència a les universitats als qui practiquen la investigació. Així mateix, pot ser interessant la creació de tres recorreguts curriculars: els definits per la docència, la recerca i la gestió. En tot cas, cal considerar que les universitats no han de ser acadèmies.

— Seria convenient també potenciar les reunions, les taules de treball i els *workshop* interdisciplinaris sobre temes comuns als dos camps (el científic pròpiament dit i l'humànic) com ara, per posar algun exemple, la conquesta de l'espai, la biotecnologia, la construcció del món modern, el repte de les societats interètniques, etc.

— Impulsar la història i la filosofia de la ciència i de la tècnica com a ponts entre les dues cultures (l'existència de les quals és, malauradament, una realitat vigent) ha de reportar visions comunes més àmplies, innegablement beneficioses per a la recerca en ambdós camps.

— És inajornable potenciar el tercer cicle (amb diners, beques, estades a l'estranger) i formar professorat competent (més qualitat i més quantitat).

— Pel que fa als articles, és urgent establir un barem el més senzill i objectiu possible per avaluar la recerca (històrica) contemplant, i potenciant, les publicacions en català en les llistes de revistes bàsiques triades amb aquesta finalitat. (Poden aprofitar-se les experiències realitzades fins al moment, sotmetent-les als criteris acordats.) És important, tanmateix, difondre-les i actualitzar-les contínuament i periòdica.

— Crear un criteri d'avaluació dels llibres publicats (d'un sol autor o de diversos autors en una obra col·lectiva).

— Organitzar els resultats obtinguts en la recerca històrica i difondre'n els resultats: d'aquesta manera els reports que confecciona l'IEC (obtinguts amb gran esforç), per exemple, podrien ser més qualitius i no tan quantitius com són ara.

— Cal potenciar i estendre la idea que, tot i que la història no té «utilitat», no tan sols és un dels dos pilars de la consciència nacional sinó un element cultural indispensable (individual i col·lectiu).

— D'altra banda, és obligat considerar que el caràcter universal de la ciència no pot aplicar-se de manera idèntica en la història. (Per exemple, un treball sobre genètica realitzat a Catalunya pot ser publicat en una revista puntera, en anglès, si és prou suggeridor i innovador, però un treball sobre Prat de la Riba, no: heus ací la diferència.) Això cal entendre-ho en el moment de planificar (i jutjar després) la recerca.

— Potenciar la recerca històrica d'àmbit mundial, fet que pot significar el reconeixement dels historiadors catalans en un àmbit més ample que el local i, alhora, pot afavorir la publicació de llur producció en revistes d'interès, de més abast que les locals.

— Potenciar la crítica historiogràfica seriosa i en cas convenient crear els òrgans que la difonguin.

— Promocionar les subespecialitats i les «escoles» enfront del treball individual (que també hi ha de ser).

— Cercar vies de divulgació (seriosa) de la història, tasca que correspon també a l'IEC com a institució.

— Recordar a les institucions cíviques i polítiques autòctones (i estatals) que hi ha temes que pertanyen al camp de la història i alhora afecten la societat, en els quals els historiadors tenen molt a dir, com poden ser, per exemple, l'anomenada *arqueologia industrial* i el turisme cultural (sovint sotmesa la primera a un excessiu tecnicisme —i al mateix temps a l'especulació— i el segon, a criteris comercials).

— Cercar l'ajut (econòmic, infraestructural, etc.) privat.

— Promocionar la tasca d'introducció de la història en la societat realitzant campanyes i programes sobre la història i el seu significat als mitjans de comunicació.

— Potenciar la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC en el si de la societat catalana remarcant el seu caràcter de veritable Acadèmia de la Història.

209

CONCLUSIONS

Tot el que s'ha dit pot resumir-se remarcant que, per una part, s'ha de potenciar la recerca en general (tant en les ciències experimentals i naturals com en les humanístiques) i que, per una altra, és urgent en un món pragmàtic regit per la utilitat i el confort material accentuar el paper de les humanitats per tal de poder entendre millor el món modern.

Per assolir ambdues fites hem proposat algunes idees i actuacions que, si bé són generals, poden ajudar a enfortir la

que creiem més feble i més descurada: la recerca en ciències socials i de l'home; és a dir, la recerca en el que ens entestem en anomenar, genèricament, *humanisme*, dins del qual, òbviament, la història.

En últim terme fóra interessant organitzar properament un cicle específic per a les ciències de l'home.